

HRVATSKI SABOR

KLASA: 011-01/22-01/02

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 11. srpnja 2022.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, s Prijedlogom nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 147. Ustava Republike Hrvatske, podnijelo 40 zastupnika u Hrvatskome saboru, aktom od 8. srpnja 2022. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će svi predlagatelji Prijedloga odluke.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

Priloga broj: 08-07-2022		
Uredni broj: 011-01/22-01/02		Org. jed. 65
Priloga broj: 653-22-01	Pril. 2	Vij. -

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU

Hs**NP*011-01/22-01/02*653-22-01**Hs

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, s Prijedlogom nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske

Na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske, zastupnici u Hrvatskom saboru podnose Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, s Prijedlogom nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske.

Za svoje predstavnike koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, predlagatelji određuju sve potpisnike Prijedloga.

U Zagrebu, 08. srpnja 2022. godine

U ime predlagatelja

PRIJEDLOG ODLUKE O PRISTUPANJU PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

1. Razlozi za pristupanje promjeni Ustava Republike Hrvatske

Pravo na pobačaj bilo je jasno formulirano u Ustavu Socijalističke federativne Republike Jugoslavije iz 1974. godine člankom 191. koji je glasio: "Pravo je čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece. Ovo pravo se može ograničiti samo radi zaštite zdravlja." Ovaj članak su u nešto izmijenjenom obliku zadržali i srpski i slovenski ustav.

Slovenski ustav člankom 55. određuje ovo pravo. Taj članak glasi: "Odlučivanje o rođenju djece je slobodno. Država pruža mogućnosti za ostvarivanje te slobode i stvara uvjete koji omogućuju roditeljima da odlučuju o rođenju svoje djece." Srpski ustav to pravo određuje člankom 63. koji glasi: "Svako ima pravo da slobodno odluči o rađanju djece. Republika Srbija potiče roditelje da se odluče na rađanje djece i pomaže im u tome."

Prekid trudnoće u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece, koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 18. od 4. svibnja 1978. godine. Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece jasno definira pravo žene na medicinski prekid trudnoće.

Praksa u europskim zemljama je po pitanju prekida trudnoće različita, ali sve države Europske unije, osim Malte i Poljske, legalizirale su pobačaj ili na zahtjev žene ili zbog širokih socijalnih indikacija, obično s vremenskim ograničenjem oko prvog tromjesečja, a nakon toga u iznimnim okolnostima. Od 47 država članica Vijeća Europe u 37 država pobačaj je zakonit na zahtjev žene. Većina država EU-a i Vijeća Europe navodi eksplicitno ovu osnovu u svojim zakonima, odnosno 22 države EU-a i 31 država članica Vijeća Europe.

Pravo na pobačaj je javnozdravstveno pitanje, pobačaj mora svim ženama, neovisno o njihovom socioekonomskom statusu, biti garantirano unutar javnih bolnica i granica RH. Pobačaj je danas u Hrvatskoj sve nedostupniji, bez obzira na zakonsku regulaciju zbog „priziva savjesti“ - čak 60% ginekologa u RH poziva se „priziv savjesti“, a i zbog cijene koja premašuje i 3000 kuna u nekim javnim bolnicama. Nije slučajno da žene iz Hrvatske nerijetko na prekid trudnoće odlaze u susjednu Sloveniju, što je izravno povezano i s ustavnim odrednicama koje su zadržane u toj zemlji. Slučaj Mirele Čavajde koja je hrabro progovorila o svojem iskustvu uskraćivanja prava na pobačaj u svibnju 2022. godine, pokrenuo je val nezadovoljstva zbog uskraćivanja ženskog prava na zdravstvenu zaštitu koje uključuje i pravo na prekid trudnoće.

Navedena praksa pokazuje neposredno ugrožavanje prava žena na izbor koje im je zajamčeno aktualnim zakonskim propisom i izaziva opravdanu zabrinutost za budućnost. Republika Hrvatska mora spriječiti praksu koja se posljednjih dana događa u Poljskoj koja je i do sada bila jedna od najrestriktivnijih država u Europi po pitanju prava žene na izbor. Posljednja zakonska

odredba kojom je uveden tzv. „registar trudnoće“ kao novom obliku represije prema žena izaziva veliku zabrinutost i u suprotnosti je s vrijednosti Europske unije i nužno je takvu praksu prevenirati u Hrvatskoj vraćanjem odredbe o pravu na izbor u Ustav RH.

Valja napomenuti i da je CEDAW odbor UN-a¹ donio niz preporuka Vladi RH o ostvarivanju prava na pobačaj koje se, između ostalog, odnose i na to da pobačaj mora bit siguran i besplatan, te da se novi zakon mora donijet u roku od dvije godine, no ova se preporuka nije poštovala.

Na temelju podnesenih prijedloga za ocjenu suglasnosti Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece s Ustavom, Ustavni sud Republike Hrvatske je donio Rješenje broj U-I-60/1991 i dr. od 21. veljače 2017. i Izdvojeno mišljenje. Ustavni sud je u svojoj je odluci usmjerio zakonodavca na promjene koje je potrebno izvršiti u tekstu zakona, a u segmentu usklađivanja sa sadašnjim vremenom, terminološki i sadržajno. U odluci Ustavnog suda također se utvrđuje da je pravo na privatnost zajamčeno člankom 35. Ustava, a uključuje pravo svakoga na slobodu odlučivanja, samoodređenje i dostojanstvo.

“Stoga je pravo na privatnost inherentno pravo žene na vlastiti duhovni i tjelesni integritet, koji uključuje i odluku hoće li začeti dijete i kako će se njezina trudnoća razvijati. Ostajanjem u drugom stanju (bilo planirano ili neplanirano, na dobrovoljan način ili kao posljedica nasilja) žena se ne odriče prava na samoodređenje. Svako ograničenje odlučivanja žene u autonomnom samoostvarenju, pa tako i želi li iznijeti trudnoću do kraja, predstavlja miješanje u njezino ustavno pravo na privatnost.”

Ovakvo tumačenje potpuno je u skladu s aktualnim Zakonom o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece, za koji Ustavni sud smatra da ga je potrebno modernizirati. Navedeni Zakon i članak 35. Ustava upućuju na pravo o slobodnom odlučivanju o rađanju djece koje je bilo upisano u Ustav iz 1974. godine, stoga je dopuna Ustava vraćanjem toga prava, potpuno u skladu s intencijama Ustava i zakonodavstva, što potvrđuje i tumačenje Ustavnog suda.

Navedena dopuna u skladu je i s naputcima Europskog parlamenta koji prepoznaje probleme vezane uz prepreke legalnom pobačaju, poput institucije prigovora “savjesti” koja u pojedinim zemljama dovodi do otežanog pristupa zdravstvenoj skrbi žena.

Europski parlament je 24. lipnja 2021. godine usvojio Rezoluciju o stanju seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u Europskoj uniji u kojoj poziva sve države članice da uklone sve prepreke legalnom pobačaju. Rezolucija upozorava da „priziv savjesti” dovodi do otežanog pristupa zdravstvenoj skrbi, te poziva sve države članice da provedu učinkovite mjere kojima će se osigurati da „prigovor savjesti” ne ugrožava pravodoban pristup žena skrbi povezanoj sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem.

¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/234/47/PDF/N1523447.pdf?OpenElement>

Pravo žene na izbor predstavlja i opći stav društvene većine u Hrvatskoj koja desetljećima u istraživanjima javnog mnijenja izražava svoju podršku tome pravu. Istraživanje agencije Ipsos iz 2020. godine pokazalo je da čak 81% ispitanika smatra da bi žene trebale imati pravo na izbor kada je riječ o trudnoći, rađanju i pobačaju, dok tek 7% ispitanih ima suprotan stav. Prema anketi HRejting iz svibnja 2022. godine za 73% ispitanih zabrana pobačaja je neprihvatljiva; da pobačaj treba biti zabranjen misli samo 15,2% ispitanika; 11,2% ispitanih je neutralno, dakle, niti se slažu niti se ne slažu; a onih koji su mišljenje željeli zadržati za sebe manje je od jedan posto (0,6%)².

Osobito u svjetlu sve veće nedostupnosti prava na medicinski prekid trudnoće do 10. tjedna, potrebno je jasnije definiranje tog prava, očuvanje izbornih reproduktivnih i seksualnih prava, ali i njihovo povećanje. Pravo na pobačaj i kontracepciju ne znači propagiranje pobačaja, već rad na edukaciji posebno mladih u reproduktivnoj dobi.

² “HRejting: Za 73% ispitanika zabrana pobačaja je neprihvatljiva”, HRT, 22. svibnja 2022., <https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/hrejting-za-73-ispitanika-zabrana-pobacaja-neprihvatljiva-7502302>

1. Prijedlog nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske

Članak 1.

U Ustavu Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010, 85/2010 – pročišćeni tekst, 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) u članku 63. dodaje se stavak 2. koji glasi:

“Žena ima pravo slobodno i samostalno odlučivati o rađanju. Država osigurava pretpostavke za ostvarivanje toga prava.”

Članak 2.

Hrvatski sabor donijet će Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ove Promjene Ustava.

Članak 3.

Promjena Ustava stupa na snagu danom proglašenja.

2. Prijedlog odluke o pristupanju promjenama Ustava Republike Hrvatske

Na temelju članka 138. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst, 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Hrvatski sabor na sjednici održanoj _____ donio je

ODLUKU O PRISTUPANJU PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

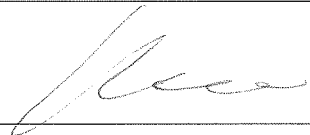

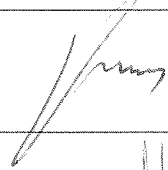
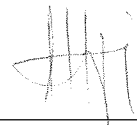
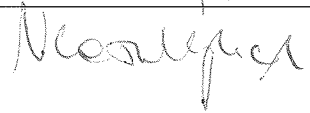

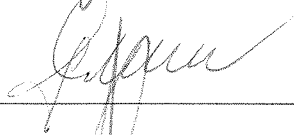

- I. Pristupa se promjeni Ustava Republike Hrvatske prema Prijedlogu odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, s Prijedlogom nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske koji su, na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske, podnijeli zastupnici u Hrvatskom saboru.
- II. Sukladno odredbi članka 60. stavka 1. podstavka 3. i 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora (81/2013, 113/2016, 69/2017, 29/2018, 53/2020, 119/2020, 123/2020), Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav će, na temelju i u okviru Prijedloga odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske koji su podnijeli zastupnici u Hrvatskom saboru svojim prijedlogom od 08. srpnja 2022. godine i nakon provedene rasprave u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima, podnijeti Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske.
- III. Ova Odluka objavit će se u Narodnim novinama.

U Zagrebu _____

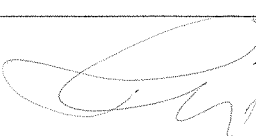
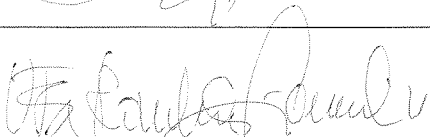

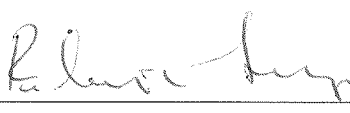

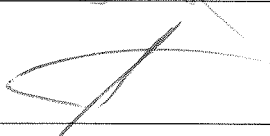
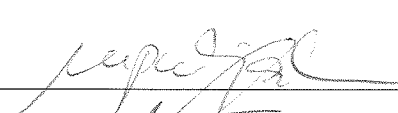

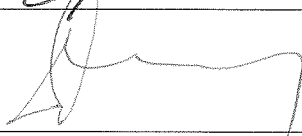
PREDSJEDNIK HRVATSKOGA SABORA

GORDAN JANDROKOVIĆ

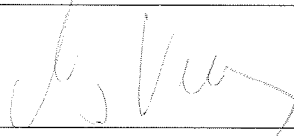
Na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske zastupnici Hrvatskoga sabora predlažu promjenu Ustava Republike Hrvatske

Redni broj	Ime i prezime zastupnika/ce	Potpis
6.	PEĐA GRBIN	
7.	MIRELA AHRETOVIĆ	
8.	BOBIS LAKOVIĆ	
9.	ANDREJA MAJIĆ	
10.	MITEL JAKŠIĆ	
11.	ARSEN BACIĆ	
12.	BOŠKA BAN VLAHEK	
13.	BARBARA ANTONIĆ VUJOVIĆ	
14.	MARTINA VLAŠIĆ IJKIĆ	
15.	MATEO KUŽMANIĆ	
16.	BRANKO GRGOŠE	
17.	SABINA GUŠONAC	
18.	SINIŠA HADŽI ĐONIĆ	

Na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske zastupnici Hrvatskoga sabora predlažu promjenu Ustava Republike Hrvatske

Redni broj	Ime i prezime zastupnika/ce	Potpis
19.	Jasmina Benčić	
20.	Damir Bakić	D. Bakić
21.	IVANA KEKIN	
22.	URŠKA RAJKAR-BAYULIN	
23.	VILIM MATULA	
24.	SANA PROKLONČIĆ	
25.	NATALISA MARTINČEVIĆ	
26.	STJEPAN KOVAČ	
27.	MARIJANA TUCIĆ	
28.	ERIK FABJANIĆ	
29.	KATICA GRANOŽINA	

Na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske zastupnici Hrvatskoga sabora predlažu promjenu Ustava Republike Hrvatske

Redni broj	Ime i prezime zastupnika/ce	Potpis
30.	EMIL DAUS	
31.	KATARINA NEMET	Nemet
32.	MARIN LEROŠIĆ	
33.	BOJAN GLAVIŠEVIĆ	
34.	DOMAGOJ HAJDUKOVIĆ	
35.	IVANA POSAVEC KRIVEC	
36.	DAVORKO VIDOVIĆ	
37.	MIKŠA VUKAŠ	
38.	VEŠNA NAA	
39.	DARIO FREBAC	
40.	DARUO KLASIĆ	